

Življenje je težko, toda mogoče ga je izboljšati

12 pravil za življenje Kanadski psiholog
Jordan Peterson, eden najvplivnejših
javnih intelektualcev in ikona desnice,
je napisal mednarodno uspešnico

Jordan Peterson je profesor psihologije na Univerzi v Torontu, dela tudi kot klinični psiholog. Ne v javnosti ne v akademskem svetu do nedavnega ni imel posebnega pomena. Objavil je številne strokovne članke in le dve knjigi – *Zemljevidi smisla* leta 1999 in *12 pravil za življenje* januarja letos, ki je že prevedena v slovenščino.

JOŽICA GRGIČ

Medtem ko prva knjiga, ki jo je pripravil trinaest let, ni vzbudila širše pozornosti, je druga, *12 pravil za življenje: protistrup za kaos*, ki je izšla pri založbi Random House Canada (v Sloveniji pri založbi Družina, v prevodu Nikija Neubauerja in s spremno besedo Žige Turka), nemudoma postala mednarodna uspešnica.

Internetni zvezdnik

Tako veličastnega uspeha ne kaže pripisati sami knjigi, ampak predvsem dejstvu, da je 55-letni Kanadčan Jordan Peterson v zadnjem poldrugem letu postal eden izmed najvplivnejših in polemičnih javnih intelektualcev. Dosegel je svetovno prepoznavnost, med njegovim občinstvom pa prevladujejo mladi, ki ga spremljajo na družbenih omrežjih, zlasti na youtubu, kjer objavlja predavanja, intervjuje, izjave ..., in se do aprila 2018 ponajšajo z več kot 48 milijoni ogledov. Jordan Peterson je internetni zvezdnik. Postal je ikona desnice, sam pa se označuje za liberalca in z nekaterimi stališči za levičarja.

Peterson je začel objavljati predavanja na youtubu leta 2013, a niso bila odmevna. Konec leta 2016 pa je pritegnil nepričakovano pozornost z objavo več kratkih videov o kanadskem predlogu dopolnitve zakona o človekovih pravicah, znanega kot C-16. Tega leta je začel ustvarjati tudi podcast *The Jordan B. Peterson Podcast*, v katerem je do zdaj gostil številne ljudi.

Denar priteka

Podjetniške žilice mu očitno ne manjka. Leta 2017, potem ko se je vpletel v zakon C-16, je za snemanje lastnih predavanj iz psihologije na Univerzi v Torontu najel produkcijsko ekipo. Plačal jo

- V knjigo avtor vključuje različna področja – od psihologije do politike.
- Mlade želi usmeriti k dobroti, lepoti, skladnosti, resnici.
- V resnici so ženske vse močnejše, ugotavlja Peterson.

je z denarjem, ki ga je zbral prek strani za množično financiranje (*crowdfunding*) Patreon. Prihodki so zrastle s 1000 dolarjev na mesec avgusta 2016 na 14.000 dolarjev januarja 2017 ter na več kot 50.000 dolarjev na mesec julija 2017.

Zatem je s tremi kolegi naredil terapevtski program s pisanjem (*writing therapy*) s serijo spletnih vaj in še nekaj spremljavalnih programov, ki vodijo udeležence skozi proces načrtovanja lastne prihodnosti.

Kritika politične korektnosti

Peterson se je, povedano na kratko, ljudem, predvsem zagovornikom tradicionalnih vrednot, najbolj priljubil s kritiko politične korektnosti, politična korektnost pa po splošnem prepričanju velja za levičarski izum. A resnici na ljubo, proti manjji politične korektnosti so veliko pred Petersonom javno govorili številni levičarski intelektualci, med njimi kot zastavonoša Slavoj Žižek.

Petersonovi glavni tarči sta postmodernizem in neomarksizem, operira in obračunava s filozofi, kot sta Sartre in Derrida, poskuša torej biti tudi filozof, a je daleč od tega. Tudi ko vnaša zgodovinske elemente in primerjave, ostaja okovan v vedenje o psihologiji in vrednote ruralne Kanade v šestdesetih letih, kjer je odraščal v krutih podnebnih in izoliranih razmerah, kjer zima traja skoraj pol leta in temperature štirideset stopinj pod ničlo radikalno vplivajo na način življenja in razmišljanja. Kakor pravi v knjigi, je tam veliko mačk s kratkimi repi in uhliji, ker so jim vrhnji deli zmrznili in odpadli. Njihova domača

Jordan Peterson si je izbral za tarčo postmodernizem in neomarksizem.

Zaslovel je, ko se je javno uprl zahtevi zakona C-16 po uporabi spolno nevtralnih izrazov pri ogovarjanju oseb, za kar so si v angleščini izmislili več neologizmov.

mačka je nekoč, ko se je izmuznila iz hiše, ne da bi opazili, z dlako primrznila na betonske stopnice pred vhodom.

Svoboda govora in nevtralni spol

Jordan Peterson je, kot omenjeno, zaslovel s tem, ko se je javno uprl zahtevi kontroverznega zakona C-16, po katerem ne bi smeli ogovarjati oseb z zaimkoma *ona* oziroma *on*, torej po biološkem spolu, ampak z nevtralnimi izrazi, za kar so si v angleščini izmislili več neologizmov, med drugim *zhe* in *zher*. Peterson ne nasprotuje zaščiti spolnih manjšin, ampak spremembi jezika večine. Gre mu za svobodo govora. Zatrnil je, da teh umetno ustvarjenih besed ne bo nikoli uporabljal, s čimer je pridobil veliko privrženecv na vseh straneh in tudi nekaj kritikov.

Druga ugodba pa je, čemu je pripisal uvajavev teh izrazov: »Te besede so predhodnica postmoderne, radikalne levičarske ideologije, ki jo preziram, in je, po mojem profesionalnem mnenju, grozljivo podobna marksističnim doktrinam, ki so v 20. stoletju pobile najmanj sto milijonov ljudi.«

Zdravorazumskost

Peterson v predavanju in tudi knjigi *12 pravil za življenje* vključuje različna področja – od psihologije do politike, filozofije, metafizike, religije. Z njim se je v veliko stvarih zlahka strinjati, ker so zdravorazumske, zdravorazumskost pa je, kakor vemo iz vsakdanjega življenja, šla precej po zlu. Če bi manj razlagal in pri tem manj posegal na toliko področij, ki jim ni kos, bi bil marsikdaj prepričljivejši, čeprav mu prepričljivost, ko govori o vrednotah posameznika in družbe, ne manjka. Toda očitno se je bal, da se bo knjiga znašla med priručniki za samopomoč, kar načeloma zagotavlja največjo branost, nima pa intelektualne teže. Zato je v njej združil uporabno psihologijo, ki temelji na primerih iz njegove klinične prakse, osebnih anekdotah in referencah na Junga, Nietzscheja, Dostojevskega, Solženicina, Freuda, Piageta, Rogersa, *Sveto pismo* in številnih drugih.

Knjiga želi mlade ljudi, ki še oblikujejo svoje vrednote, stališča, odnos do sebe in drugih, ter tiste, ki vzgajajo, predvsem

starše, usmeriti k tistemu, kar so za Petersona dobrota, lepota, skladnost, resnica. Tem vrednotam ne kaže ugovarjati.

O moškem zatiranju

In katera prepričanja Peterson označuje za levičarska? Na primer to, da je ogrožena stabilnost družbe, če se dragocene dobrine razporejajo same in izrazito neenako. Drugo po njegovem levičarsko prepričanje bi lahko bilo, kakor pravi, da ni v redu vse večje spreminjanje univerzitetnih uprav po zgledu zasebnih korporacij. V tem »levičarskem« kontekstu tudi ne razume, zakaj država financira študije, ki jih imenuje neomarksistične, ter v tem okviru smeri, kot so ženske študije, etnične študije, rasne študije, književnost, sociologija, umetnostna zgodovina, čedalje bolj pravo ter tudi druge, ki so po njegovem prežete z neomarksistično ideologijo. Tu mlade učijo, pravi, da je naša kultura rezultat moškega zatiranja.

V resnici pa so ženske vse močnejše, ugotavlja Peterson. Če izvememo znanost, tehnologijo, inženirstvo in matematiko, je na univerzah več žensk kot moških, in če se bo ta trend nadaljeval, bo moških na univerzi čez petnajst let zelo malo. Ima prav, podobno je tudi pri nas. Peterson razglablja o vzrokih, ki so pripeljali do tega, a so gotovo kompleksnejši, vendar se je mogoče strinjati, da to ni dobro za družbo. Ne nazadnje je to slabo tudi za ženske, saj si večinoma za partnerje ne želijo moških, ki so manj izobraženi in slabše zaslužijo od njih. Tako vsaj kažejo raziskave, medtem ko moških ne moti, če so njihove partnerke slabše izobražene in plačane od njih. Po podatkih raziskovalnega centra Pew je zakonec z dobro službo visoko na seznamu prioritet za skoraj 80 odstotkov nikoli poročenih žensk, ki pa bi se rade poročile (in za manj kot 50 odstotkov moških). Če se pogovarjate z dekleti in mladimi ženskami, vam je jasno, da danes veliko težje najdejo partnerja kot nekoč. Med dvanajstimi pravili za življenje Peterson obravnava tudi ta problem. Življenje je težko, avtor ves čas poudarja v knjigi, toda mogoče ga je izboljšati, če ste na primer med tistimi ljudmi, ki so dojeli, da so preveč truda in časa posvetili službi ter premalo sebi in svoji družini.

Povzetek nekaterih pravil po Petersonu

***

GOVORITE RESNICO – ALI VSAJ NE LAŽITE

Zavedajte se, da si večino stvari, ki jih govorite, niste sami izmislili in tudi niste prepričani, da verjamete vanje. Govorite resnico in počutili se boste močnejše in stabilnejše. Veliko ljudi zavestno laže zaradi konformizma. Samo z govorjenjem resnice se lahko človek oblikuje kot močna osebnost. Zavedajte se, da so laži očitne in vas delajo šibke.

***

DOMNEVAJTE, DA OSEBA, KI JO POSLUŠATE, MORDA VE NEKAJ, ČESAR VI NE

Zares poslušajte, kaj ljudje govorijo, in v pogovoru ne čakajte zgolj na to, da boste povedali svoje stališče. Bi radi imeli prav ali se naučili nekaj novega?

***

POBOŽAJTE MAČKO, KO JO SREČATE NA ULICI

Pravilo velja tudi za ljubitelje psov. Če vidite priložnost za prijetno povezanost z nekom, jo izkoristite.

***

DELAJTE, KAR JE SMISELNO (NE, KAR JE PRIKLADNO)

Je smisel življenja biti srečen? Takšno razmišljanje je po Petersonovem mnenju zgrešeno in to najraje pojasni z glasbo. Vesela melodija, ki jo slišite, ko čakate na telefonsko zvezo ali ste v dvigalu, nikakor ne more biti boljša od Beethovnovе tragične sonate. Podobno temu iščite globino ter pomen in ne površinske sreče.

***

SPRAVITE SVOJ DOM POPOLNOMA V RED, PREDEN KRITIZIRATE SVET

Prelaganje lastne krivde na druge preprečuje osebni razvoj. Postavite si svoj temelj, na katerem boste stali. V nasprotnem primeru bo namesto vas to storil nekdo drug. Razvoj do lastnih ciljev ni magija, to je lastni razvoj.

***

SVOJIM OTROKOM NE DOVOLITE NAREDITI NIČESAR, ZARADI ČESAR BI JIH IMELI MANJ RADI

Celo nekatere najbolj zadržte ljudi lahko prisrčen otrok razneži, nikakor pa ne tisti, ki nenehno vrešči. Naučite otroka, da se obnaša primerno in da bo pritegoval pozornost ljudi na prijeten način in ne z vreščanjem. Takšen način socializacije mu bo odprl številna vrata in vsekakor pozitivno vplival na razvoj njegove osebnosti.